
Το ετήσιο Συνέδριο

του Συλλόγου Αμερικανών Βιβλιοθηκονόμων

Σικάγο, Ιούλιος 2000

ΜΑΡΙΑ ΤΣΕΡΩΝΗ

Το ετήσιο Συνέδριο του Συλλόγου Αμερικανών Βιβλιοθηκονόμων, αποτελεί μια από τις κορυφαίες εκδηλώσεις του συλλόγου και δίνει την ευκαιρία για ανταλλαγή απόψεων γύρω από τις εξελίξεις και τα προβλήματα των βιβλιοθηκών. Είναι ένα γεγονός το οποίο συγκεντρώνει μεγάλο ενδιαφέρον όχι μόνο εξ' αιτίας του προσφιλούς αντικειμένου δηλ. του βιβλίου και των ανθρώπων που εργάζονται γι' αυτό αλλά και για τα εντυπωσιακά νούμερα που χαρακτηρίζουν το Συνέδριο: 25.000 σύνεδροι, 1.350 εκθεσιακά περίπτερα, περίπου 2.500 εκδηλώσεις και πλήθος από ξεναγήσεις για τη γνωριμία με τη μεγαλούπολη που συνήθως φιλοξενεί το Συνέδριο. Ένα πραγματικά μεγάλο εγχείρημα από άποψη σχεδιασμού και οργάνωσης.

Το σύνθημα του Συνεδρίου 2000 ήταν: "Οι Βιβλιοθήκες χτίζουν ανθρώπινες κοινότητες." Κοινό μήνυμα μέσα από το σύνολο των εκδηλώσεων του Συνεδρίου: "η βιβλιοθήκη αποτελεί το κεντρικό κύτταρο από το οποίο η κοινότητα αντλεί γνώσεις και πληροφορίες." Χαρακτηριστικό του ενδιαφέροντος της κοινής γνώμης για το Συνέδριο και τις εργασίες του, ήταν το γεγονός ότι αυτό τελούσε υπό την αιγίδα του Δημάρχου, ο οποίος και όρισε την εβδομάδα 6 έως 12 Ιουλίου 2000, σαν "μέρες αφιερωμένες στο Συνέδριο των Αμερικανών Βιβλιοθηκονόμων και το έργο τους."

Για τις ανάγκες του Συνεδρίου χρησιμοποιήθηκαν αίθουσες σε μεγάλα ξενοδοχεία της πόλης και οι εκθέσεις φιλοξενήθη-

καν στο μεγάλο εκθεσιακό κέντρο του Σικάγο Μακόρικ. Περίπου 1.400 εκδοτικοί οίκοι και εταιρείες βιβλιοθηκονομικών προϊόντων έλαβαν μέρος εκθέτοντας τα προϊόντα τους: Αρχιτεκτονική βιβλιοθηκών, ειδικά έπιπλα και ράφια, οπτικοακουστικό υλικό, λογισμικά συστήματα και ό,τι πιο τελευταίο για τον ηλεκτρονικό εξοπλισμό μιας βιβλιοθήκης. Ένα υπόδειγμα εμπορικής έκθεσης με πολλές και ποικίλες προεκτάσεις. Παντού έβλεπε κανείς την ανταγωνιστικότητα αλλά και τη συνεργασία των διαφόρων παραγόντων όπως βιβλιοθήκες, εκδότες πανεπιστήμια, αρχιτέκτονες, κατασκευαστές και βιβλιοθηκονόμοι.

Με βάση την αντίληψη ότι ο πλέον παραδοσιακός και οικείος χώρος για το βιβλίο είναι οι βιβλιοθήκες, ότι οι βιβλιοθήκες είναι εκείνες που συνδέουν τα βιβλία και την πληροφορία με τους αναγνώστες και με το βλέμμα προς το "ηλεκτρονικό μέλλον," ο Σύλλογος Αμερικανών Βιβλιοθηκονόμων ετοίμασε ένα συνέδριο το οποίο κάλυπτε μεγάλο εύρος θεμάτων και, είχε, εν πάσει περιπτώσει, κάτι ενδιαφέρον για τον καθένα.

Η ανησυχία για το μέλλον των βιβλιοθηκών και τα ερωτηματικά γύρω από τον τρόπο που η τεχνολογία θα επηρεάσει τον κόσμο του βιβλίου και τους αναγνώστες πλανιόταν παντού. Όπως συμβαίνει με κάθε αλλαγή και καθετί καινούργιο οι απόψεις εκτείνονται από την πιο αισιόδοξη έως την πιο αρνητική. Ο ρόλος των βιβλιοθηκονόμων γίνεται ακόμη πιο ουσιαστικός, εφ' όσον

εκείνοι θα πρέπει να αντιληφθούν τις δυνατότητες που παρέχει η τεχνολογία στη λειτουργία των βιβλιοθηκών και να κάνουν την καλύτερη δυνατή χρήση, πάντοτε με γνώμονα την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγνωστών. Πώς θα είναι αλήθεια οι βιβλιοθήκες τον 21ο αιώνα; Πώς πρέπει οι βιβλιοθήκες να προσαρμοστούν στον κόσμο του Ίντερνετ;

Θα προσπαθήσω σύντομα να σας “ξεναγήσω” στο Συνέδριο και να σας παρουσιάσω μερικές από τις πιο σημαντικές ανακοινώσεις (συνεδρίες) και θέματα τα οποία συζητήθηκαν. Πολύ ενδιαφέροντα επίσης ήταν τα προ-συνεδριακά προγράμματα, που είχαν το χαρακτήρα σεμιναρίων για επαγγελματίες βιβλιοθηκονόμους. Χαρακτηριστικά αναφέρω τα εξής:

1. “Library Instruction on the Web”.

Μαθήματα σχετικά με την αποτελεσματική χρήση της βιβλιοθήκης και των πηγών της μέσω του διαδικτύου.

2. “Legislative Advocacy: Key Roles for Today’s Academic Librarians”. Ο ρόλος των βιβλιοθηκονόμων των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών στην κατάρτιση και υποστήριξη νομοσχεδίων που αφορούν στην ανωτάτη παιδεία και στη λειτουργία των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών.

3. ALA International Relations Round Table - “The State of American Librarianship”. Η Αμερικανική Βιβλιοθηκονομία σήμερα:

- α) Εκπαιδευτικά προγράμματα από απόσταση.
- β) Χρηματοδότηση βιβλιοθηκών.
- γ) Ηλεκτρονικά περιοδικά.
- δ) Ηλεκτρονικά βιβλία.
- ε) Σχέσεις συνεργασίας.
- στ) “Εξυπνα” κτίρια βιβλιοθηκών.

4. “Learning to Lead”. Τρεις συνεδρίες στοργυλής τραπέζης πάνω σε θέματα ηγεσίας και καλλιέργειας ηγετικών στελεχών στο χώρο των βιβλιοθηκών.

5. “Libraries and Adult Literacy Pro-

grams”. Βιβλιοθήκες και προγράμματα επιμόρφωσης ενηλίκων. Προγράμματα που “χτίζουν κοινότητες”, ενώνοντας τους ανθρώπους με ιδέες και πληροφορίες αλλά και μεταξύ τους.

6. “Στρατηγικός Προγραμματισμός”: Τι μπορεί να κάνει ο Σύλλογος Αμερικανών Βιβλιοθηκονόμων για να υποστηρίξει τις βιβλιοθήκες στην προσπάθειά τους να πλησιάσουν τους ανθρώπους οι οποίοι, για διάφορους λόγους, βρίσκονται μακριά από τις βιβλιοθήκες και δεν έχουν μάθει να τις χρησιμοποιούν.

7. “Εξοικείωση με την Ποίηση”. Ειδικά προγράμματα για τη διάδοση της ποίησης μεταξύ των αναγνωστών.

8. “Θησαυροί στα ράφια -- εκδόσεις 1830 - 1910”. Πώς πρέπει να χειρίζονται οι βιβλιοθήκες τις εκδόσεις τις λεγόμενες “medium rare” οι οποίες είναι μετρίως σπάνιες και εξακολουθούν να δανειζονται στους ερευνητές. Τι μέτρα συντήρησης πρέπει να υιοθετηθούν και με ποιά κριτήρια.

9. “Small - Scale Research Methods for on-the-job problem solving”. Πολύ χρήσιμο σεμινάριο πάνω σε θέματα έρευνας. Πώς διατυπώνουμε και αναλύουμε το θέμα που θέλουμε να ερευνήσουμε και ποιές είναι οι βασικές μέθοδοι που πρέπει να ακολουθήσουμε.

10. “Metadata: Libraries and the Web--Retooling AACR and MARC21 for Cataloging in the 21st Century”. Απευθυνόμενο κυρίως στους καταλογογράφους, το πρόγραμμα αυτό, έδωσε τον ορισμό του Metadata, έναν καινούργιο όρο ο οποίος χρησιμοποιείται στην καταλογογράφηση με την έννοια ότι αφορά στην καταλογογράφηση των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης. Δεν έχει την πληρότητα της “κλασικής” περιγραφής αλλά ενδιαφέρει πολλούς χώρους εκτός βιβλιοθηκών

όπως Μουσεία, εμπορικούς και κυβερνητικούς οργανισμούς οι οποίοι έχουν αναπτύξει μεγάλες δραστηριότητες στο Διαδίκτυο και χρειάζονται να εντοπίσουν πληροφορίες για την καταλογογράφηση του υλικού το οποίο τους ενδιαφέρει. Αλλά το σημερινό Metadata είναι το γνωστό μας Cataloging βιβλίων, εντύπων και άλλου υλικού με αναλυτική περιγραφή και όλα τα στοιχεία της καταλογογράφησης βάσει διεθνών κανόνων. Τώρα, οι κανόνες αυτοί θα αναθεωρηθούν για να συμπεριλάβουν και το ηλεκτρονικό υλικό που οι βιβλιοθήκες θα προσθέσουν στον κατάλογο τους για την πληρέστερη ενημέρωση των αναγνωστών. Έγινε ευρεία συζήτηση σχετικά με τα metadata standards που θα υιοθετηθούν.

11. "Digital Libraries and Digital Imaging: The Big Picture". Το νόημα και η πολιτισμική απήχηση των ψηφιακών βιβλιοθηκών. Πόσο επηρεάζει την έρευνα η παροχή ψηφιακών εικόνων. Πώς θα ενσωματωθούν οι ψηφιακές εικόνες μέσα στον ηλεκτρονικό κατάλογο της βιβλιοθήκης. Πώς θα εξασφαλίσουμε τη διατήρησή τους στο μέλλον.

Στην επίσημη έναρξη του Συνεδρίου κύριος ομιλητής ήταν ο εκφωνητής του ραδιοφώνου και συγγραφέας Studs Terkel, γνωστός κυρίως για τις πολλές και ενδιαφέρουσες συνεντεύξεις του με ανθρώπους των τεχνών και των γραμμάτων (αναφορά στην ομιλία του).

Από τις εκατοντάδες συνεδρίες, αναφέρω μερικές οι οποίες είχαν "οικουμενικό" ενδιαφέρον:

1) "The Ties that Bind and the Links that Set us Free". Συζήτηση για τον καινούργιο ρόλο των βιβλιοθηκονόμων στο ψηφιακό περιβάλλον: δηλ. το ρόλο του πλοηγού, του μεσολαβητή, του ανιχνευτή και του καθοδηγητή.

2) "Evaluating the Outsourcing of Technical Services". Για λόγους οικονομίας, πολλές βιβλιοθήκες αναθέτουν μέρος των εργασιών τους σε εταιρείες εκτός βιβλιοθήκης, με ειδικές συμβάσεις. Πόσο έχει πετύχει αυτή η μέθοδος και πώς οι βιβλιοθήκες αξιολογούν αυτές τις υπηρεσίες.

3) "Making Connections: Designing Accessible Web Pages and Low - Cost / No - Cost Options for Increasing Workstation Accessibility for People with Disabilities". Ο σχεδιασμός ιστοσελίδας ειδικά για χρήστες με ειδικές ανάγκες. Τι μέριμνα λαμβάνουν οι βιβλιοθήκες για τους αναγνώστες με προβλήματα όρασης ή ακοής και άλλες ειδικές ανάγκες.

4) "Consumer Health Resources for the Aging Audience". Με την αύξηση της ηλικίας του πληθυσμού, οι βιβλιοθήκες αναλαμβάνουν όλο και περισσότερο το έργο της ενημέρωσης των αναγνωστών της τρίτης ηλικίας, πάνω σε διάφορα θέματα σχετικά με την υγεία και την ιατρική περίθαλψη.

5) "European Initiatives in Library Cooperation and Technology". Η συζήτηση επικεντρώθηκε στις πρωτοβουλίες των βιβλιοθηκών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για συνεργασία και προώθηση των νέων τεχνολογιών για την επιστημονική έρευνα. Η Γερμανία είναι πρωτοπόρος στις πρωτοβουλίες αυτές και ειδικότερα στα δίκτυα βιβλιοθηκών. Η παρουσίαση έγινε από το Ινστιτούτο Goethe του Σικάγο.

6) "Practical Solutions for Libraries" Open - Source Software". Καινούργιο λογισμικό του οποίου ο κώδικας είναι ανοιχτός σε όλους και μπορεί να τροποποιηθεί. Χρησιμοποιείται ήδη από πολλές βιβλιοθήκες, από διάφορα τμήματα όπως Δανεισμού και Πληροφόρησης. Η συνεδρία αυτή παρουσίασε τα πλεονεκτήματα της "συνεργασίας"

αυτής μεταξύ τμημάτων της βιβλιοθήκης.

7) "Award - Winning Library Promotional Campaigns". Το πρόγραμμα αυτό παρουσιάστηκε από δύο καταξιωμένους βιβλιοθηκονόμους με πολλές πρόσφατες εμπειρίες σχετικά με τη διαφήμιση και πώς μπορεί μια βιβλιοθήκη να κάνει σωστή και αποτελεσματική χρήση των μεθόδων οι οποίες χρησιμοποιούνται στη διαφήμιση.

8) "Community Information Services (CIS) Change Lives: A Look at CIS on the Web". Πώς οι βιβλιοθήκες βοηθούν την κοινότητα να έχει διαρκή ενημέρωση και τους αναγνώστες να αισθάνονται ενεργά μέλη της. Το διαδίκτυο έχει δώσει τη δυνατότητα αυτή στις βιβλιοθήκες και έτσι οι πολίτες αποκτούν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τα κοινά.

9) "The Digital Millennium Copyright Act: Responding to the Requirements of the Act". Ένα πάνελ από εμπειρογνώμονες πάνω στα πνευματικά δικαιώματα συζήτησε το καινούργιο νομοσχέδιο και πώς αυτό εφαρμόζεται από διάφορους οργανισμούς για θέματα όπως: Εκπαίδευση από απόσταση, ηλεκτρονικές κρατήσεις υλικού και εκπαιδευτικά προγράμματα σε ερευνητικές βιβλιοθήκες.

10) "Libraries Build Community". Ο ρόλος των βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη της κοινότητάς τους και στην παιδεία των πολιτών της περιοχής τους.

11) "E-Books, E-Ink, E-Paper: New Approaches to Publishing". Το ηλεκτρονικό βιβλίο, οι ηλεκτρονικές εκδόσεις και οι επιπτώσεις για τους αναγνώστες και τις βιβλιοθήκες.
Γενικά οι ομιλητές συμφώνησαν ότι τις μεγαλύτερες επιπτώσεις του "ηλεκτρονικού" βιβλίου θα τις υποστεί ο χώρος των εκδόσεων.

12) "Meeting the Needs of Senior Citizens". Συζήτηση για το πώς οι βιβλιοθήκες μπορούν να βοηθήσουν και να ενθαρρύνουν τους χρήστες της τρίτης ηλικίας.

13) "Instruction for First Year Students". Ποιά είναι η καλύτερη μέθοδος για να γνωριστεί ο πρωτοετής φοιτητής με τη Βιβλιοθήκη και όλες τις υπηρεσίες που εκείνη τους προσφέρει; Η συζήτηση επικεντρώθηκε στις ανάγκες των φοιτητών και στις δυνατότητες της βιβλιοθήκης να ανταποκριθεί σ' αυτές.

14) "Managing Preservation Technologies for the New Century". Μέθοδοι συντήρησης και προβλήματα για τις βιβλιοθήκες που δημιουργεί η νέα ψηφιακή τεχνολογία. Τρεις εμπειρογνώμονες συζήτησαν για το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον της τεχνολογίας της συντήρησης. Οι βιβλιοθήκες οι οποίες συντηρούν το υλικό τους έχουν σαφή πολιτική και κανόνες συντήρησης. Το μικροφίλμ εξακολουθεί να είναι το πλέον διαδεδομένο μέσο συντήρησης και το σκανάρισμα χρησιμοποιείται κυρίως για σχέδια, παρτιτούρες και φυλλάδια. Η ψηφιακή τεχνολογία κερδίζει έδαφος και ήδη υπάρχουν πολλά σχετικά σεμινάρια και επιμορφωτικά προγράμματα όπως αυτά που γίνονται στο Πανεπιστήμιο Cornell.

15) "Technologies and Disabilities: A Practical Look at Universal Design Principles". Πώς οι βιβλιοθήκες προσαρμόζουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους έτσι ώστε να είναι προσιτές σε όλους. Μια ματιά σε απλές, εύκολες λύσεις και "βοηθητικές τεχνολογίες".

16) "Hand - Held Computers: Three Perspectives". Τί είναι οι Η / Υ της παλάμης; και πώς θα επηρεάσουν τις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών; Οι ομιλητές αναφέρθηκαν στα προβλήματα που υπάρχουν στην ανάπτυξη των ηλε-

κτρονικών βιβλίων και των υπολογιστών που θα μας επιτρέπουν να τα διαβάσουμε.

17) “Reinventing the Public Library”. Πώς επηρεάζεται η λειτουργία των Δημοσίων Βιβλιοθηκών από τις νέες τεχνολογίες και ποιός θα είναι ο ρόλος τους στον εικοστό πρώτο αιώνα.

Οι επισημάνσεις και τα συμπεράσματα του συνεδρίου πολλά και χρήσιμα. Το βιβλίο όπως το ξέρουμε έως τώρα, όχι μόνο θα εξακολουθήσει να υπάρχει αλλά θα δεσπόζει σαν το παραδοσιακό και πλέον αγαπητό μέσο της μάθησης. Σε πολλές περιπτώσεις θα συνυπάρχει με την ηλεκτρονική του μορφή. Για τα παιδιά θα αποτελεί πάντα την πρώτη γέφυρα προς την γνώση την οποία θα εμπλουτίσει με τη σειρά του και ο ηλεκτρονικός υπολογιστής. Το πιο παρήγορο συμπέρασμα (και το οποίο αγκαλιάζει όλα τα επί μέρους προβλήματα) είναι η γενική παραδοχή ότι και το παρόν και το μέλλον των βιβλιοθηκών παρουσιάζεται λαμπρό και αισιόδοξο. Η τεχνολογία έρχεται να ενισχύσει το έργο της βιβλιοθήκης και είναι καλοδεχούμενη.

Μερικά αποφθέγματα από τις ομιλίες:

“Η πρόσβαση στο Διαδίκτυο δέν είναι πολυτέλεια, είναι επιτακτική ανάγκη”.

“Από πάντοτε οι βιβλιοθήκες προσέφεραν δωρεάν τις υπηρεσίες τους αδιακρίτως σε όλους τους πολίτες”.

“Εάν σήμερα δεν είχαμε βιβλιοθήκες θα έπρεπε να τις δημιουργήσουμε”.

“Η πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες πρέπει να είναι ίση και όμοια για όλους. Αλλιώς θα έχουμε κι εδώ προνομιούχους και μη προνομιούχους πολίτες”.

“Οι βιβλιοθήκες αποτελούν την υποδομή της πληροφόρησης μιας χώρας”.

“Οι βιβλιοθηκονόμοι προσφέρουν ανθρώπινο πρόσωπο στον κυβερνοχώρο”.

“Σήμερα όλοι οι μαθητές πρέπει να μάθουν να ζουν στο χώρο της ηλεκτρονικής πληροφόρησης”.

Η Μαρία Τσερώνη είναι βιβλιοθηκονόμος - σύμβουλος της Βιβλιοθήκης του Μεγάλου Μουσικής Αθηνών.